

Czym się różni informacja od opinii?

WIEDZA W PIGUŁCE

Dla nauczyciela

Wśród komunikatów, które docierają do współczesnego odbiorcy, bardzo często informacje mieszają się z subiektywnymi opiniami. Przedstawienie młodym ludziom, jak wygląda modelowy przekaz informacyjny, a jak opinia, pomoże im w późniejszym wyodrębnianiu obu tych rodzajów przekazu z wielogłosowych tekstów kultury.

Rzetelny przekaz medialny przekazujący informację powinien zawierać wszystkie jej elementy, a nie jedynie prezentować wybrane aspekty zagadnienia.

Musi zatem stwierdzać:

- Co się wydarzyło?
- Kiedy i gdzie miało to miejsce?
- Kto brał udział w zdarzeniu?

Autor dobrego przekazu informacyjnego będzie również dążył do pokazania kontekstu wydarzeń, który pozwoli pełniej zrozumieć ich istotę. Często bez dodatkowych wiadomości na temat tła kulturowego, przyczyn, wcześniejszych zaszłości itp., pozostawiony jedynie z suchą wiadomością odbiorca może mylnie ją zrozumieć.

Dziennikarskie gatunki informacyjne to m.in.: telewizyjne wiadomości, reportaże, sprawozdania i relacje, kalendarium.

Często informacje uzupełniane są o komentarz o motywacjach działań i celach osób biorących udział w zdarzeniach. Komentatorom życia publicznego, jako autorytetom, często dajemy wiarę. Należy pamiętać, że prezentują oni jedynie własną opinię na temat faktów.

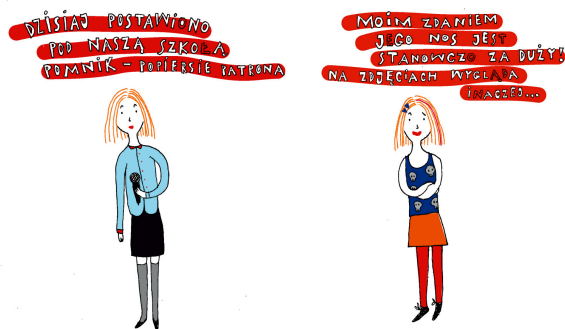
W jaki sposób rozpoznać opinię? Jej autor powinien wypowiadać się we własnym imieniu, zaznaczając subiektywność swojego punktu widzenia. Może to zrobić za pomocą takich sformułowań jak: „uważam, że...”, „sądzę, że...”, „wydaje mi się, że...”, „podejrzewam, że...”, „z mojego punktu widzenia...”, „według mnie...” itp. Mniej bezpośrednim środkiem językowym w wyrażaniu opinii jest używanie trybu przypuszczającego i wyrażen takich jak: „najprawdopodobniej...”, „zapewne...”.

Autorzy przedstawiający własne poglądy często używają języka bardziej potocznego, mniej oficjalnego niż dziennikarze starający się podkreślać własną obiektywność. Widać to szczególnie w przypadku felietonów. Ich autorzy nie stronią również od humoru, niedopuszczalnego w dziennikarstwie informacyjnym.

Dobrze sformułowana opinia powinna zawierać przekonujące uzasadnienie danego stanowiska, świadczące o dogłębnym zrozumieniu omawianego zagadnienia.

Gatunki typowe dla prezentowania opinii (czyli publicystyczne) to obok felietonu m.in.: recenzja, esej, komentarz.

Dla ucznia

Przekaz informacyjny, czyli w skrócie informacja, to wypowiedź o tym, że coś się stało. Stwierdza:

- Co się wydarzyło? (Np. „Spotkałam się z przyjaciółkami”.)
- Kiedy i gdzie? (Np. „U Kasi w mieszkaniu, wczoraj o 16.00”.)
- Kto brał udział w zdarzeniu? (Np.: „Spotkałam się z Kasią, Anką i Zosią”.)

Jeśli istnieje duże prawdopodobieństwo, że odbiorca może mylnie zrozumieć, co się faktycznie stało, należy dodać więcej wiadomości, np. jakie były przyczyny zdarzenia („Musiałśmy przygotować prezentację” albo „Wspominałyśmy wycieczkę szkolną”).

Opinia to subiektywna wypowiedź, która pokazuje czyjś punkt widzenia. Zwykle można ją rozpoznać, gdy mówiący używa zwrotów: „wydaje mi się, że...”, „według mnie...”, „z mojego punktu widzenia...” itp.

Dobra opinia zawiera również uzasadnienie zdania autora.

POMYŚL NA LEKCJĘ

W trakcie zajęć uczniowie nauczą się rozróżniać informację od opinii. Dowiedzą się również jak wygłaszać swoją opinię.

Cele operacyjne

Uczestniczki i uczestnicy:

- wiedzą, czym różni się informacja od opinii;
- potrafią na podstawie zebranych danych sformułować informację i opinię;
- wiedzą, w jakich sytuacjach formułuje się opinię, a w jakich informację.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 5 min

Forma: dyskusja

Pomoce: **Materiał** pomocniczy
„Informacja i opinia”

Na przykładzie ilustracji z „Wiedzy w pigułce” wyjaśnij, czym jest informacja, a czym opinia. Powieś na tablicy dwa arkusze papieru, jeden zatytułowany „Opinia”, a drugi „Informacja”. Rozsyp na stole sformułowania z materiału pomocniczego „Informacja i opinia”. Poproś kolejno kilka osób spośród uczestników i uczestniczek, żeby podchodziły do stołu, wyciągały kartkę, odczytywały i decydowały, na który arkusz ją przyczepić. Pozostali mogą dyskutować i doradzać. Jeśli w jakimś przypadku uczestniczki i uczestnicy nie są zdecydowani, powieście kartkę na środku, między dwoma arkuszami.

2.

Czas: 5 min

Forma: miniwykład osoby prowadzącej

Pomoce: **Materiał pomocniczy**
„Informacja i opinia”

Powiedz, że informacja powinna być obiektywna i konkretna. Przyklej na arkusz zatytułowany „Informacja” pytania, na które powinna odpowiadać rzetelna informacja dziennikarska (**Materiał pomocniczy „Informacja i opinia”**). Powiedz też, że opinia to wyrażenie poglądu na jakiś temat. Zwróć uwagę, że czasem stosuje się formę „uważam, że”, „myślę, że” itp. — ta forma powoduje, że odbiorca od razu wie, że autor wyraża opinię. Często jednak stosowane są formy kategoriyczne „to jest najlepsze”, „to jest najgorsze”, które także są opiniami, ale są tak sformułowane, jakby wyrażały prawdę obiektywną.

3.

Czas: 20 min

Forma: praca w grupach

Pomoce: **Materiał pomocniczy**
„Cyrk”

Podziel uczestników na grupy po 3–4 osoby. Poproś, żeby na podstawie podanych zdań z **materiału pomocniczego „Cyrk”** sformułowali informację o przyjeździe cyrku do działu „Aktualności” i opinię o tym wydarzeniu do działu „Uczniowie komentują” na stronę internetową szkoły. Poproś grupy o przyczepienie kartek z wypowiedziami odpowiednio na arkuszach „Informacja” i „Opinia”. Przedstawiciele grup czytają napisane teksty. Krótko skomentuj, czy teksty spełniają podstawowe zasady w swoich kategoriach.

4.

Czas: 5 min

Forma: dyskusja

Pomoce: **Materiał pomocniczy**
„Fragmenty”

Prowadzący czyta wypowiedzi z **materiału pomocniczego „Fragmenty”**, uczestnicy przyporządkowują je do kategorii „Informacja” lub „Opinia”.

5.

Czas: 5 min

Forma: miniwykład osoby prowadzącej

Przypomnij uczestnikom i uczestniczkom pierwsze ćwiczenie. Jeśli jakieś kartki zostały na środku tablicy, zapytaj, czy teraz potrafią je przyporządkować do jednego z arkuszy. Podkreśl, że nie tylko odbiorca czasem myli informację z opinią. Zdarza się to również dziennikarzom i publicystom, którzy piszą teksty. Często jest to spowodowane mocnym zaangażowaniem autora w temat artykułu czy wypowiedzi.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzonych zajęciach uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją podstawowe różnice między opinią a informacją?
- potrafią sformułować oba rodzaje wypowiedzi?

Opcje dodatkowe

Przynieś na zajęcia dowolną gazetę codzienną. Ustalcie z uczestnikami, które działy powinny zawierać informacje, a które opinie. Podyskutujcie, dlaczego często granice między informacją a opinią zacierają się?

MATERIAŁY

Materiał pomocniczy „Informacja i opinia”

Materiał pomocniczy „Cyrk”

Materiał pomocniczy „Fragmenty”

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Przyporządkuj poniższe zdania do kategorii:

Kategorie:

- Informacja
- Opinia

Elementy do przyporządkowania:

- Mam nadzieję, że uda się wygrać następny mecz, ale drużyna jest słaba. [rozwiązanie: 2]
- Mecz odbędzie się w przyszły wtorek. [rozwiązanie: 1]
- Uwielbiam mecze. Dopiero tam czuje się prawdziwe sportowe emocje. [rozwiązanie: 2]
- Boisko zostało wyremontowane, wymieniono murawę i zamontowano nowe lampy. [rozwiązanie: 1]
- Drużyna przeciwników to słabeusze. Jak trzeba zaatakować, to nigdy nie ma chętnych. [rozwiązanie: 2]
- Zawodnik Stefan Piłkarski złamał nogę i nie wystąpi do końca sezonu. [rozwiązanie: 1]

CZYTELNIA

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Piotr Drzewiecki. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/czym-sie-rozni-informacja-od-opinii/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Język polski, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

Tworzenie wypowiedzi

Treści nauczania

Uczeń identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy;

Uczeń wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte);

Podstawa programowa 2017:

Język polski, IV-VI klasa

Treści nauczania

Uczeń identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy.

Uczeń wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Uczeń określa temat i główną myśl tekstu.

Uczeń odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.

Uczeń odróżnia informacje o faktach od opinii.